



Referat af møde i Faglig Referencegruppe for vandplanlægning Den 9. februar 2021 (afholdt over Skype)

Deltagere

Anja Skjoldborg Hansen (Aarhus Universitet, DCE)
Brian Kronvang (Aarhus Universitet, DCE)
Jonas Rolighed (Aarhus Universitet, DCE)
Poul Vejby-Sørensen (Bæredygtigt Landbrug - oplægsholder)
Nikolaj Schulz (Bæredygtigt Landbrug)
Jørgen Evald Jensen (Bæredygtigt Landbrug)
Lisbet Ogstrup (Danmarks Naturfredningsforening)
Walter Brüsch (Danmarks Naturfredningsforening)
Henning Mørk Jørgensen (Danmarks Naturfredningsforening)
Lars Brinch Thygesen (Danmarks Sportsfiskerforbund)
Lisbeth Jess Plesner (Dansk Akvakultur)
Niels Riis (Dansk Ornitologisk Forening)
Kurt Møller (Danske Regioner)
Helge Danneskiold-Samsøe (Danske Vandløb)
Ib Walther Jensen (Danske Vandløb)
Knud Thonke (Danske Vandløb)
Claus Vangsgård (Danva)
Anders Erichsen (DHI – oplægsholder)
Karen Timmermann (DTU – oplægsholder)
Jørn Rasmussen (Fair Spildevand - oplægsholder)
Anker Lajer Højberg (GEUS)
Niels Vedel (Kommunernes Landsforening)
Bjarne Bringedal Svendsen (KTC)
Brian Jacobsen (Københavns Universitet, IFRO)
Jens Erik Ørum (Københavns Universitet, IFRO)
Helge Lorenzen (LandboSyd)
Marie Østergård (Landbrug & Fødevarer - L&F)
Philip Brask Madsen (Landbrug & Fødevarer - L&F)
Torben Bramming Jørgensen (Limfjordsrådet)
Birthe Jordt (Rambøll)
Dennis Søndergård Thomsen (Rambøll)
Dorte Harrekilde (Rambøll)
Hanne Fogh Vinther (Rambøll)
Lise Cold (Rambøll)
Marlene Ullum (Rambøll)
Søren Laurentius Nielsen (RUC)
Charlotte Kjærgaard (SEGES)
Line Bønnelycke Nørgaard (SEGES)
Leif Knudsen (SEGES)

Flemming Gertz (SEGES)
Søren Kolind Hvid (SEGES)
Jacob Ingerslev (Sweco)
Michael Clausen (Landbrugsstyrelsen)
Lidde Bagge Jensen (MiM Departement)
Liva Vejlgård (MiM Departement - oplægsholder)
Anne Marie Carstens (MiM Departement)
Signe Cecilie Mathiasen (MiM Departement)
Mogens Brandt Kaasgaard (MIM Departement)
Isabelle Navarro Vinten (MST – vicedirektør)
Harley Bundgaard Madsen (MST Fyn)
Stig Eggert (MST Fyn)
Peter Kaarup (MST Østjylland)
Lykke Guldbrandt (MST Østjylland)
Jane Hansen (MST, Vandmiljø & Friluftsliv)
Kim Lemming (MST, Vandmiljø & Friluftsliv)
Susanne Brusvang Hjuler (MST, Vandmiljø & Friluftsliv)
Tina Buchholt Høj (MST, Vandmiljø & Friluftsliv)
Malene Aarslev (MST, Vandmiljø & Friluftsliv- ref.)

Referat

Punkt 1. Velkomst v. vicedirektør Isabelle Navarro Vinten (MST)

Isabelle Navarro Vinten (MST) bød velkommen til mødet og præsenterede dagens program.

Isabelle Navarro Vinten oplyste, at dagens møde omfatter et oplæg fra Jørn Rasmussen (Fair Spildevand) og Poul Vejby-Sørensen (Bæredygtigt Landbrug) om kvælstof. I Faglig Referencegruppe er det som udgangspunkt de faglige projekter, der udføres som del af forberedelsen af vandområdeplaner, der præsenteres og drøftes. Oplægget og drøftelsen er derfor som noget ekstraordinært sat på dagsordenen, da emnet kvælstof har relation til mange af de faglige projekter og er blevet drøftet flere gange i gruppen.

Punkt 2. Baseline 2027 v. Gitte Blicher-Mathiesen (DCE) og MIM Departement

Peter Kaarup (MST) introducerede projektet.

Gitte Blicher-Mathiesen (DCE) præsenterede projektet, og Liva Vejlgård (MIM Departement) præsenterede Miljøministeriets opgørelse af baseline.

Der henvises, som for de øvrige faglige oplæg, til de udsendte slides.

Efterfølgende blev der bl.a. spurgt, om projektet har taget højde for effekten af overlap mellem virkemidler. Gitte Blicher-Mathiesen (DCE) svarede, at det ikke har været muligt at inddrage sådanne skyggeeffekter i projektet. Miljøministeriet oplyste, at man i projektet har taget udgangspunkt i de fastlagte hektareffekter.

Der blev endvidere spurgt om, hvornår klimaforandringer vil blive inddraget i fastlæggelsen af baselinebelastning. Miljøministeriet svarede, at klimaforandringer behandles i en række projekter og aktiviteter, men at emnet ikke pt. er planlagt inddraget i baselineopgørelsen.

Der blev desuden spurgt til fastlæggelsen af totalt indsatsbehov og hvilke virkemidler, man vil tage i brug, for at tage højde for, at udvaskningen i vinterhalvåret har lille betydning i forhold til resten af året.

Ministeriet svarede, at der arbejdes på at undersøge mulighederne for sæsonbetinget regulering (jf. senere præsentation på dagens møde), og at opgørelsen af baselinebelastningen er et af flere skridt på vejen til at opgøre et samlet indsatsbehov.

Punkt 3. Status for beregning af målbelastninger til kystvande, herunder projekter vedrørende klima og sæsonregulering v. Karen Timmermann (DCE/DTU Aqua) og Anders Erichsen (DHI)

Harley Bundgaard Madsen (MST) introducerede projekterne.

Karen Timmermann (DCE/DTU Aqua) og Anders Erichsen (DHI) præsenterede projekterne.

Efter præsentationen af projektet om beregning af målbelastning af kystvande blev der bl.a. spurgt, hvordan projektet forholder sig til sammenhængende vandområder, hvor beregninger viser, at der kan være et yderligere råderum for udledninger i yderfjorden, hvis inderfjorden opnår målopfyldelse.

Karen Timmermann (DCE/DTU Aqua) svarede, at der er et indsatsbehov i alle kystvandområder, og at kun ganske få kystvandområder har målopfyldelse. Et eventuelt merudledningspotentiale i yderfjorde vil afhænge af effekten af virkemidler i oplandet til vandområdet, hvilket ikke er opgjort.

Der blev desuden spurgt til, hvordan projektet forholder sig til andre landes indsatser, herunder hvilke tiltag der er gjort i andre lande, om effekten af disse kan måles som en lavere kvælstofkoncentration i danske farvande, og om andre lande har taget højde for den forventede danske indsats.

Karen Timmermann (DCE/DTU Aqua) og Anders Erichsen (DHI) svarede, at projektet har taget udgangspunkt i de data, der er til rådighed, herunder belastningsopgørelser til tyske kystvande og HELCOM-opgørelser. I HELCOM-regi tages højde for dansk indsats i udarbejdelsen af handleplaner for Østersøen. Karen Timmermann (DCE/DTU Aqua) og Anders Erichsen (DHI) havde ikke kendskab til, at andre lande indregner den danske indsats i regi af vandrammedirektivet. Ift. om andre landes indsatser kan måles i de danske kvælstofkoncentrationer, blev der svaret, at NOVANA-rapporterne dokumenterer et fald i koncentrationen af både kvælstof og fosfor i danske farvande, men det er ikke muligt at udlede, om faldet skyldes danske eller udenlandske tiltag.

Der blev desuden spurgt til projektets lineære responskurver for klorofyl. Karen Timmermann (DCE/DTU Aqua) og Anders Erichsen (DHI) svarede, at responskurverne for langt hovedparten af vandområderne er næsten lineære, og at de lineære responskurver derfor er en udmærket tilnærmelse af forholdene.

Der blev stillet flere spørgsmål til virkemidler.

Karen Timmermann (DCE/DTU Aqua) og Anders Erichsen (DHI) svarede, at fastlæggelsen af virkemidler ikke er del af de konkrete projekter. Ministeriet svarede, at fastlæggelsen af virkemidler vil indgå i kommende drøftelser.

Der blev desuden spurgt til den internationale evaluering af den danske modeltilgang, herunder hvorfor man anvender målinger i naturvandløb som referenceværdi i VP3 og ikke anvender resultaterne af projektet om næringsstofudledning i år 1900.

Nikolaj Schulz (Bæredygtigt Landbrug) citerede fra resuméet af den internationale evaluering (<https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/MOF/bilag/35/1828812/index.htm>): "Panelet har gennemgået valget af indikatorer og procedurer inden for rammerne af krav og specifikationer i vandrammedirektivet og konstateret, at indikatorerne, metoderne til at fastslå referenceforhold og metoderne til at fastlægge nødvendige foranstaltninger er i overensstemmelse med vandrammedirektivet. Den danske gennemførelse er baseret på enten direkte historisk observation eller modelbestemmelse på baggrund af referenceforhold. Der er kun i lav grad eller slet ikke tale om ukontrollerbare "ekspertskøn". I den henseende opnår de danske modeller den højst mulige standard for gennemførelse af vandrammedirektivet".

Karen Timmermann (DCE/DTU Aqua) og Anders Erichsen (DHI) svarede, at anvendelsen af naturvandløb som reference i VP3 er helt i tråd med tilgangen i VP2, som blev rost af den internationale evaluering. Den eneste forskel fra VP2 til VP3 er, at man anvender opdaterede modeller.

Der var ingen spørgsmål til projektet om klimaændringer.

Til oplægget om mulighed for sæsonbetinget regulering blev der spurgt, hvorfor man ikke har undersøgt, hvordan rensningsanlæg kan bidrage til næringsstoffreduktion.

Anders Erichsen (DHI) svarede, at projektet har haft til formål at undersøge, hvilke faktorer det er muligt at regulere som følge af sæsonbetingede variationer i effekt. Projektet forholder sig derfor ikke til eventuelle konkrete indsatser over for punktkilder, men i vandområder, hvor sæsonregulering har betydning, er det oplagt at se på punktkilder.

Punkt 4. Eventuelt og afrunding af mødets første del v. vicedirektør Isabelle Navarro Vinten (MST)

Isabelle Navarro Vinten (MST) takkede for oplæg og spørgsmål.

Under eventuelt blev der spurgt, hvornår der vil komme en opfølgning på de økonomiske konsekvensberegninger, som udføres på bl.a. KU.

Ministeriet svarede, at der fortsat arbejdes med opgørelse af de økonomiske omkostninger ved implementering af virkemidler.

Punkt 5. Oplæg om kvælstofs rolle i naturens kredsløb v. Poul Vejby-Sørensen (Bæredygtigt Landbrug) og Jørn Rasmussen (Fair Spildevand)

Poul Vejby-Sørensen (Bæredygtigt Landbrug) præsenterede sit oplæg om kvælstof.

Efter oplægget kommenterede Karen Timmermann (DCE/DTU Aqua) en række af antagelserne i oplægget.

Karen Timmermann (DCE/DTU Aqua) bemærkede bl.a., at begrebet "kvælstofbegrænsning" betegner den situation, hvor kvælstof er den begrænsende faktor for algenes vækst og dermed ikke er udtryk for, at kvælstof generelt skal begrænses.

Karen Timmermann (DCE/DTU Aqua) udtrykte enighed med Poul Vejby-Sørensen (Bæredygtigt Landbrug) i, at artssammensætning ikke kan anvendes som indikator for kvalitetselementet phytoplankton og uddybede, at man derfor anvender biomasse som indikator for kvalitetselementet phytoplankton, hvilket er i tråd med vandrammedirektivet.

Karen Timmermann (DCE/DTU Aqua) bemærkede desuden, at opblomstring af cyanobakterier ikke er et problem i danske kystvande, fordi saltindholdet er for højt, samt at komfortzonen i figuren med "Redfield ratio" viser det område, hvor algernes væksthastighed er størst.

Anders Erichsen (DHI) bemærkede, at modelleringen af spredningen af forurening ved Fredericia Havn viste, at strøm- og vejrforhold gjorde, at forureningen blev blæst væk fra de kystnære områder, hvor den dermed ikke udgjorde et miljøproblem, og tilføjede at modellerne er de samme, som anvendes i vandplanlægningsarbejdet.

Jørn Rasmussen (Fair Spildevand) præsenterede sit oplæg om kvælstof.

Efter oplægget udtrykte Karen Timmermann (DCE/DTU Aqua) enighed med Jørn Rasmussen (Fair Spildevand) i, at kvælstof/nitratkvælstof ikke i sig selv er farligt for havmiljøet, men at problemet opstår, når nitrat omdannes til organisk stof, hvilket ikke kan undgås. Karen Timmermann (DCE/DTU Aqua) tilføjede, at kloakering anbefales af både miljø- og sundhedsmyndigheder.

Jørn Rasmussen (Fair Spildevand) bemærkede afslutningsvist, at alger ikke er et problem, hvis det er sunde alger, og at man skal foretage grøn rensning af spildevandet, hvor bakterier gør arbejdet.

Punkt 6. Mulighed for at stille spørgsmål til oplæg om kvælstof

Isabelle Navarro Vinten (MST) takkede for oplæg og synspunkter.

Isabelle Navarro Vinten (MST) informerede om, at næste møde i Faglig Referencegruppe holdes ~~torsdag den 25. marts 2021~~ (OBS ny dato følger). På programmet er blandt andet præsentation af projekter på grundvandsområdet.